УДК 330.8
DOI: 10.31891/2307-5740-2021-294-3-3

ЛАГОДІЄНКО Н. В.
ORCID ID: 0000-0001-6201-1555
Миколаївського національного аграрного університету
ІВАНЧЕНКОВА Л. В.
ORCID ID: 0000-0002-8461-7846
Одеська національна академія харчових технологій
СКЛЯР Л. Б.
ORCID ID: 0000-0002-8332-8823
e-mail: sklyarlarisa17@gmail.com
ІВАНЧЕНКОВ В. С.
ORCID ID: 0000-0002-7074-3024
e-mail: viacheslavivanchenkov@gmail.com
Одеська національна академія харчових технологій

ФОРМАТ І ЗМІСТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ В СУЧАСНІЙ ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНІЙ МОДЕЛІ

У статті розглянуто роль і значення бухгалтерського балансу у системі економічних оцінок. Шляхом узагальнення існуючих балансових теорій та розвитку балансу встановлено напрями його розвитку та окреслено основні зміни його формату на перспективу. Обґрунтовано, що удосконалення формату балансу відбувається під впливом інформаційних потреб стейкхолдерів та за умови прийнятої системи бухгалтерського обліку, облікової моделі держави та облікової політики підприємства (організації). Вказано фактори впливу на баланс підприємства, під впливом яких досягається його досконалість і відповідність сучасній обліково-економічні моделі. Визначено, що з поділом активів на фінансові та нефінансові значно підвищуються аналітичні можливості щодо оцінки фінансової стійкості та фінансової рівноваги. Такий підхід до побудови активу балансу доцільно з часом застосувати і для суб'єктів підприємницького сектору. Незважаючи на визначений законодавчо мінімальний обов'язковий постатейний склад активів, капіталу і зобов'язань, управління процесом складанням балансу відбувається під впливом прийнятих на підприємстві норм облікової політики. Через критерій суттєвості підприємства деталізують окремі статті або залишають їх в агрегованому вигляді, що дозволяє відповідно забезпечити максимальну прозорість фінансового стану, або захистити економічні дані підприємства. Усі активи, зафіксовані у балансі, безпосередньо впливають на розміри підприємства. Включення балансової вартості активів до кількісних критеріїв класифікації підприємств за розмірами потребує періодичного перегляду діапазонів, виражених умовними одиницями, щоб був забезпечений принцип пропорційності класифікації економічних суб'єктів. Тобто, єдиний методичний підхід для складання бухгалтерського балансу, його формату повинен передбачати однозначну єдність правил для усіх суб'єктів економічної діяльності.

Ключові слова: балансове узагальнення, бухгалтерський баланс, звіт про фінансовий стан, балансовий звіт, валюта балансу, структура балансу, балансове рівняння, аналітичний зміст балансу.

NATALIA LAGODIIENKO
Mykolaiv National Agrarian University
LARYSA IVANCHENKOVA,
LARYSA SKLIAR,
VIACHESLAV IVANCHENKOV
Odessa National Academy of Food Technologies

FORMAT AND CONTENT OF THE ACCOUNTING BALANCE SHEET IN THE MODERN ACCOUNTING AND ECONOMIC MODEL

The article considers the role and importance of the balance sheet in the system of economic valuations. By generalizing the existing balance theories and the development of the balance, the directions of its development are established and the main changes of its format for the future are outlined. This process is due to many factors and is mainly determined by the development of the information society and the growing information needs of stakeholders. The ability of the balance sheet to comprehensively assess the financial condition of the enterprise is possible by updating its structure. If the balance sheet formula remains unchanged for a long time, the components of the balance sheet elements (assets, capital and liabilities) undergo transformations due to the application of the new classification features. This has a direct impact on improving the quality of financial reporting of enterprises. It is substantiated that satisfying the information needs of stakeholders, the balance sheet format is improved under the influence of the adopted accounting system, the accounting model of the state and the accounting policy of the enterprise (organization). Taking into account the factors of influence on the balance of the enterprise specified in the article, it is possible to achieve its compliance with the modern accounting and economic model.

Despite the legal minimum requirements for assets, capital and liabilities, the management of the balance sheet process is influenced by the company's accounting policies. Due to the criterion of materiality, companies can detail individual articles, or leave them in aggregate form, which allows to ensure either maximum transparency of the financial condition, or protection of economic data of the company. The inclusion of the book value of assets in the quantitative criteria for the classification of enterprises by size requires periodic review of ranges, expressed in conventional units, to ensure the principle of proportionality of the classification of economic entities. As the format and content of balance sheets of different economic entities differ in institutional sectors, as well as the size of enterprises, in order to ensure the unity of their generalized data and macroeconomic reports there is a need to develop and approve a single methodological approach to balance sheet, which would provide unambiguous uniformity of rules for all subjects of economic activity.

Keywords: balance sheet generalization, balance sheet, statement of financial position, balance sheet currency, balance sheet structure, balance sheet equation, analytical content of the balance sheet.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Для кожного без виключення суб'єкта діяльності комерційного чи державного сектору економіки узагальнення інформації про його фінансовий та майновий стан є логічною завершальною стадією облікового процесу. Бухгалтерський баланс є відображенням підсумкового обліку, який генерує інформацію, сформовану за результатами діяльності економічного суб'єкта впродовж певного звітного періоду. Враховуючи свою унікальність, баланс підприємств є незамінним інструментом у системі управління, котрий дозволяє не лише узагальнювати дані про активи підприємства та джерела їх формування, а й черпати економічні дані для ідентифікації фінансового стану, здійснення економічного контролю, прогнозування та прийняття управлінських рішень.

За час свого історичного розвитку бухгалтерський баланс як елемент методу бухгалтерського обліку еволюціонував, змінивши при цьому свою глибинну сутність та обліково-економічне значення. Відповідно до трансформаційних процесів, які відбуваються у сучасному суспільстві, до бухгалтерського балансу ставляться особливі вимоги як до форми фінансової звітності щодо розкриття її елементів. Проте на практиці існують різні підходи до систематизації й узагальнення облікової інформації у бухгалтерському балансі, застосовуються різні формати його складання, а, отже, і розуміння та «економічне читання» його показників. Незважаючи на багатовекторність використання балансу, необхідною стає розробка єдиних методологічних підходів до будови та змісту його елементів. Саме тому наукові дослідження даного напряму повинні спрямовуватись на подолання зазначених проблем. Очікуваним результатом удосконалення бухгалтерського балансу за форматом і змістом є поліпшення якості фінансової звітності суб'єктів економічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблематикою щодо будови та змісту бухгалтерського балансу займались науковці Бутинець Ф. Ф. [1, 2], Довбуш В.І. [3], Зюкова М.М. [4], Кулик В.А. [5], Кухта К.О. [6], Кучеренко Т.Є. [7], Лемішовська О.С. [9], Погорєлова Т.П. [14] та ін. Разом з тим зміни суспільних очікувань про результати діяльності та інформаційну наповненість окремих звітних форм потребують постійного їх перегляду, враховуючи особливості розвитку суспільно-економічних відносин та інформаційні потреби зацікавлених осіб.

Формулювання цілей статті

Метою статті є дослідження основних факторів і напрямів трансформації бухгалтерського балансу на перспективу та пошук досконалої структури й обґрунтування його сучасного формату, який би відповідав запитам потенційних користувачів, більш повно надавав інформацію для усесторонньої оцінки фінансового стану підприємства.

Матеріал і методи дослідження

Основою досліджень стали закони, положення, стандарти та інші нормативно-правові акти у сфері бухгалтерського обліку щодо методології формування фінансової звітності у цілому та балансу (Звіту про фінансовий стан), зокрема.

Для дослідження використовувались наступні методи: монографічний, системного аналізу, порівняння та узагальнення, що у поєднанні з абстрактно-логічним підходом дозволяє обґрунтувати конкретні пропозиції щодо розробки новітнього формату та доповнення змісту бухгалтерського балансу.

Виклад основного матеріалу

Роль і значення бухгалтерського балансу змінювалось протягом усіх суспільно-економічних формацій, кожна з яких вносила свій зміст у розуміння сутності балансу, порядку його складання та використання. Упродовж усього свого розвитку траєкторія даного процесу була спрямована [1, 3–5, 6, 8, 12]:

- від встановлення факту вірності записів до контролю за збереженням та використанням матеріальних цінностей (багатства);
- від макрорівневого до мікрорівневого погляду на баланс;
- від врівноваження та співвідношення різних елементів (облікових об'єктів) та досягнення рівностей між ними до формування балансових формул (рис. 1);
- від таємничості до повного оприлюднення даних балансу.

Незважаючи на наявність у різні історичні епохи множити поглядів дослідників та тлумачень терміну «баланс», появу нових об'єктів обліку, постійного удосконалення економічних відносин єдиним, що об'єднує усі балансові теорії, є дотримання та постійний пошук балансових формул, які б описували об'єктів та елементів бухгалтерського обліку. Вивчення розвитку бухгалтерського балансу дозволяють встановити закономірності цього процесу та окреслити наступні перспективи.

Розвиток численних балансових теорій лягли в основу сучасного бухгалтерського обліку, який трактує бухгалтерський баланс як спосіб узагальнення та активів за джерелами їх утворення на відповідний момент та як форму звітності [8, 10]. Його цінність полягає у відображенні кількісних та якісних параметрах господарської діяльності конкретного економічного суб'єкта, які використовуються для економічного аналізу та управління.

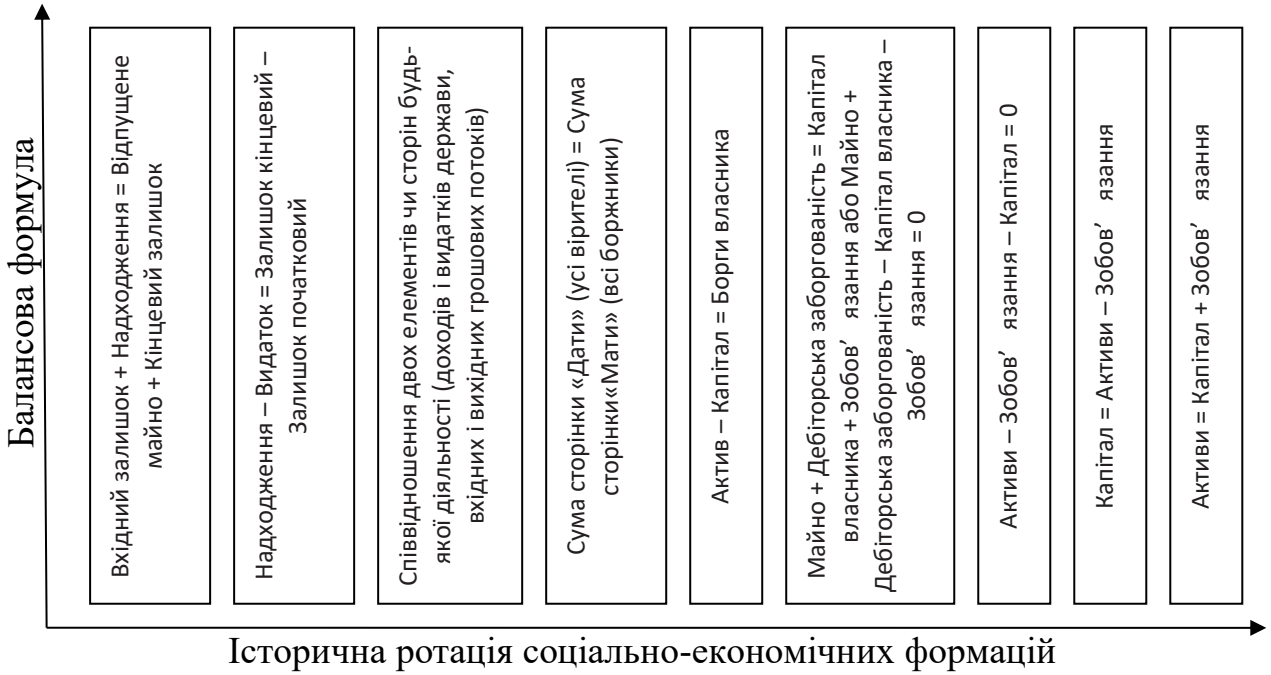

Рис. 1. Еволюція балансової формули*

* авторська розробка

В умовах розбудови інформаційного суспільства відбуваються постійні зміни економічних відносин, за яких підвищуються інформаційні запити на дані про діяльність підприємства із його публічної звітності. У цьому процесі домінуючим фактором впливу на пошук досконалого формату бухгалтерського балансу є потреби користувачів, які і визначають доцільність його структури і змісту статей. У ланцюжку взаємодії «інформаційні потреби» – «економічні дані» баланс відіграє особливу роль, зайнявши місце провідника між інтересами стейкхолдерів та:

- на макрорівні – прийнятої системи бухгалтерського обліку;
- на мезорівні – обліковою моделлю держави;
- на макрорівні – обліковою політикою суб'єкта діяльності.

Цей процес інформаційної взаємодії, поданий на рисунку 1, відображає складність та системність впливу на формат балансу, та обумовлює необхідність ретельного аналізу чинників взаємодії з врахуванням ієрархії обліково-звітних систем і моделей. У таких умовах зміна формату балансу має циклічний характер і на кожен новий запит, баланс має бути гнучким інформаційним ресурсом.

Аналіз норм вітчизняного законодавства, які регламентують процес формування балансу, дозволили зафіксувати існування різних підходів для окремих сфер економіки щодо його формату. В обліковій практиці вітчизняних підприємств сформувались свої традиції до будови та складу бухгалтерського балансу. Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [11] визначено формат балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємств комерційного сектору (форма № 1) та його консолідований варіант (форма № 1-к). Для суб'єктів малого підприємства за НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» [12] передбачено баланс за формами № 1-м та № 1-мс. Згідно НП(С)БОДС 101 «Подання фінансової звітності» [13] суб'єкти державного сектору складають баланс за формою № 1-дс. Правилами організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України [18], встановлено, що для комерційних банків діють щоденні баланси, представлені Даними про залишки на рахунках, щомісячні баланси у формі Даних про обороти та залишками на рахунках, а також інші узагальнені далі, які входять до комплексу балансової звітності банків. Окрема форма балансу характерна і для Національного банку України. Для некомерційних небюджетних організації можливі два варіанти складання балансу, які залежить від відповідності їх критеріям мікро-/малих підприємств: якщо такі організації відповідають критеріям мікропідприємства, то до них застосовують норми НПСБО 25 «Спрощена фінансова звітність» та складається баланс за формою №1-мс; якщо неприбуткова організація не відповідає даним критеріям, то складається баланс за формою № 1.

Варіанти представлення активів і пасивів за видами різняться, але усі перелічені баланси базуються на єдиній формулі рівності активів з підсумком власного капіталу та зобов'язань. Вважаємо, що на сучасному етапі дана балансова теорія залишатиметься домінуючою, адже вона реально показує не лише вартість активів, я й їх формування, дозволяє оцінити рівень ефективності та доцільності інвестиційного капіталу. Змістове наповнення цих елементів формує власну структуру таких балансів (таблиця 1). Головні відмінності між ними полягають у класифікаційних підходах до відображення економічних даних та, як наслідок, читання показників.

Рис. 1. Вплив на розвиток бухгалтерського балансу*

* авторська розробка

У цілому подання у балансі інформації про активи для комерційних підприємств незалежно від їх розмірів та обсягів діяльності є спільним, розподіляючи усі активи за економічним змістом. Що стосується джерел формування активів, то розділи пасиву групують статті власного капіталу і зобов'язань, проте останні дещо відрізняються за порядком відображення даних про забезпечення майбутніх витрат і платежів. У ф. № 1 забезпечення розмежовують на поточні та довгострокові, а фф. № № 1-м та № 1-мс відносять їх до другого розділу пасиву «Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення».

На відміну від комерційних підприємств суб'єкти державного сектору застосовують іншу класифікаційну основу поділу активів: не за економічним змістом, а за необхідністю формування даних для національних рахунків з метою відображення національного багатства згідно Методологічних положень з організації державного статистичного спостереження «Річні національні рахунки», затверджених наказом Державної служби статистики України від 09.07.2020 р. № 204 [17]. Даний концептуальний підхід розмежування активів пов'язаний із необхідністю оцінки стійкості фінансового стану та фінансової рівноваги державного сектору, який буде досягнутий виключно за умови, якщо власний капітал буде покривати нефінансові активи, а залучений (позиковий) капітал перевищуватиметься фінансовими активами. Таким чином, формат балансу розширює його аналітичні можливості, доповнюючи існуючу систему оціночних показників фінансового стану же й показниками фінансової стійкості та можливістю моніторингу досягнення фінансової рівноваги як для окремої бюджетної установи чи відомства, так і для державного сектору у цілому. Вважаємо, що такий підхід доцільно з часом застосувати і для підприємницького сектору. Саме за таких умов засобами звітності можна досягти підвищення транспарентності системи управління суб'єктів бізнесу.

На відміну від підприємств комерційного типу бюджетні установи з-поміж активів виділяють в окремий розділ витрати майбутніх періодів та серед джерел – доходи майбутніх періодів, тоді як за своїм економічним змістом вони належать відповідно до оборотних активів і поточних зобов'язань. Це обумовлено як економічним змістом такої групи активів і джерел їх утворення, так і приналежністю їх до зовсім іншого (майбутнього) звітного періоду, що дуже важливо для оцінки діяльності установ у межах бюджетних років.

У першу чергу, наповненість балансу будь-яких серед проаналізованих суб'єктів діяльності визначена потребами формування даних. Незважаючи на множинність форм єдиним для них усіх характерно розміщення статей активів у міру зростання їх ліквідності, а залучених джерел формування активів – за строками погашення зобов'язань. Це забезпечує чітку ідентифікацію платоспроможності суб'єктів та їх фінансової незалежності.

Структуру бухгалтерського балансу та рекомендації щодо його заповнення розробляє і затверджує Міністерство фінансів України за погодженням із Державним комітетом статистики України. Очевидно, що сучасна наповненість бухгалтерських балансів буде змінюватися. Головним при цьому залишиться трансформація формату балансу, який дозволить за умови застосування нових класифікаційних підходів до

групування об’єктів обліку значно розширити інформаційне призначення даної форми звітності для оцінки фінансового стану економічних суб’єктів.

Таблиця 1

Змістове наповнення балансів за різними їх форматами

Сфера застосування	Структура балансу	
Комерційні підприємства (у т.ч. ті, які складають консолідовану звітність)	Актив: необоротні активи; оборотні активи; необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	Пасив: власний капітал; довгострокові зобов’язання і забезпечення; поточні зобов’язання і забезпечення; зобов’язання, пов’язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття
Малі підприємства	Актив: необоротні активи; оборотні активи; необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	Пасив: власний капітал; довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення; поточні зобов'язання; зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття
Мікропідприємства	Актив: необоротні активи; оборотні активи	Пасив: власний капітал; довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення; поточні зобов'язання
Суб’єкти державного сектору	Актив: нефінансові активи; фінансові активи; витрати майбутніх періодів	Пасив: власний капітал та фінансовий результат; зобов'язання; забезпечення; доходи періодів
Комерційні банки *	Щоденні та щомісячні баланси	
	Активи (класи 1-2) із деталізацією за класами, розділами, групами та окремими синтетичними рахунками Зобов’язання (класи 3-4) із деталізацією за класами, розділами, групами та окремими синтетичними рахунками Капітал (клас 5) із деталізацією за розділами, групами та окремими синтетичними рахунками Рахунки доходів та витрат (клас 6, клас 7) із деталізацією за класами, розділами, групами та окремими синтетичними рахунками Результат поточного року Позабалансові рахунки (клас 9) із деталізацією за розділами, групами та окремими синтетичними рахунками	
	Річна звітність	
	Активи: грошові кошти та їх еквіваленти та обов’язкові резерви; заборгованість банків; кредити та аванси клієнтам; інвестиційні цінні папери; поточні податкові активи; інвестиції в дочірні та асоційовану компанію / інвестиції в дочірні компанії; інвестиційна нерухомість; активи з права користування; основні засоби та нематеріальні активи; інші фінансові активи; інші активи; майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя; активи, утримувані для продажу	Зобов’язання: заборгованість перед НБУ; заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями; кошти клієнтів; зобов’язання орендаря з лізингу; відстрочене зобов’язання з податку на прибуток; інші фінансові зобов’язання; резерви та не фінансові зобов’язання. Капітал: акціонерний капітал; емісійний дохід; резерв переоцінки будівель; нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів; результат операцій з акціонером; загальні резерви та інші фонди; накопичений дефіцит

* Наповненість балансу комерційних банків наведена за даними Звіту про фінансовий стан АТ КБ «ПриватБанк» за 2019 рік. URL: https://static.privatbank.ua/files/R%D1%96chnij+zv%D1%96t+za+2019rg..pdf (назва з екрану)

Важливою у сучасній будові балансу (Звіту про фінансовий стан) є можливість підприємств деталізувати окремі статті відповідно до вимог суттєвості у прийнятій обліковій політиці. Тобто мінімально обов’язковий постатейний склад активів, капіталу і зобов’язань визначений законодавчо, але через існування власного «облікового права» підприємства, яке реалізується через затверджені норми його облікової політики, звітна інформація з балансу постає у більш прийнятній формі для прийняття рішень. Загально рекомендованим є те, що «кожну статтю, яка відповідає кількісним критеріям і якісним ознакам суттєвості, слід наводити у фінансовій звітності окремо. Якщо інформація за статтями, які не відповідають критеріям і ознакам суттєвості, наводиться у статтях, призначених для розкриття інших складових класифікаційної групи активів, зобов'язань чи інших показників, які виділяються у фінансовій звітності» [16]. Для статей балансу характерна наступна база та діапазон визначення кількісних критеріїв і якісних ознак суттєвості: до 5 відсотків від суми підсумку балансу; до 15 відсотків підсумку класу активів, власного капіталу, класу зобов'язань. Таким чином, управління процесом складанням балансу залежно від ступеня агрегованості чи деталізації показників за окремими об’єктами бухгалтерського обліку дозволяє відповідно захистити дані підприємства і максимально забезпечити прозорість фінансового стану.

Господарські обороти та рівень фінансового стану різні підприємства можуть їх досягати за рахунок різного майнового забезпечення та фінансування. На сьогодні для різних цілей (організаційно-правових, податкових) розмір підприємства визначається різними критеріями: обсягами виручки від реалізації чи кількістю штатних працівників. Проте ці показними не завжди реально відображають розмір підприємства. Безумовно, що їх доцільно доповнити величиною активів підприємства, що й було зроблено після внесення змін до закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [15] 05 жовтня 2017 році № 2164-VIII. Такої ж думки дотримуються О.В. Пальчук, В.М. Савченко, І.В. Рузмайкіна, Г.М. Давидова вказавши, що серед кількісних показників, що характеризують розмір підприємства можуть бути підсумки у балансі, величина доходу і кількість працівників, але для аудиту вони не є визначальними [19, с. 79]. Проте, на нашу думку, зі макроекономічними змінами необхідно постійно переглядати кількісні критерії оцінки, адже не

завжди еквівалентні умовні одиниці оцінки балансової вартості активів або чистих доходів від реалізації адекватні реальним умовам функціонування. У випадку фінансових криз, зумовлених інфляцією, відбувається завищення числових діапазонів для віднесення підприємств до групи «мікро» (володіють активами до 350 тис. євро), «малі» (до 4 млн євро), «середні» (до 20 млн євро) чи «великі» (понад 20 млн євро). Для оцінки застосовуються «нетто-баланси», які формуються за вирахуванням регулюючих статей (знос та резерв сумнівних боргів).

Крім того, суб'єкти діяльності можуть використовувати не лише активи, які перебувають у власності (на балансі), а й залучати їх на правах операційної оренди (поза балансом). В окремих випадках фінансовий стан підприємств залежить і від непередбачених зобов'язань чи наданих гарантій і забезпечень. У зв'язку з цим ті активи та зобов'язання, які перебувають на позабалансовому обліку, варто виокремити з Приміток до річної фінансової звітності (ф. № 5) та перемістити до Балансу (звіту про фінансовий стан), передбачивши у його будові структурну частину «Позабалансові активи і зобов'язання». Врахування цих об'єктів обліку дозволить підвищити точність економічних оцінок та встановити реальний рівень ресурсозабезпеченості, платоспроможності, фінансової незалежності суб'єктів діяльності.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Таким чином, баланс підприємства є потужним і незамінними інформаційним ресурсом, який дозволяє усесторонньо оцінити фінансовий стан підприємства. Узагальнення існуючих балансових теорій та розвитку балансу як елементу методу бухгалтерського обліку дозволяють встановити наступні чинники впливу, котрі є визначальними та адекватними сучасній обліково-економічні моделі. Розбудова інформаційного суспільства чинить безпосередній вплив на підвищення якості фінансової звітності підприємств. Задовольняючи інформаційні потреби стейкхолдерів, відбувається удосконалення формату балансу під впливом прийнятої системи бухгалтерського обліку, облікової моделі держави та облікової політики підприємства (організації). Незважаючи на єдність балансової формули, формат та зміст бухгалтерських балансів різних суб'єктів економіки відрізняються за інституційними секторами, а також розмірами підприємств. Діючий порядок відображення даних про активи економічних суб'єктів приватного та державного сектору вказують на те, що бухгалтерський баланс бюджетних установ значно розширив спектр узагальнень, які можна зробити за результатами вивчення показників балансу. З поділом активів на фінансові та нефінансові значно підвищуються аналітичні можливості щодо оцінки фінансової стійкості та фінансової рівноваги. Такий підхід до побудови активу балансу доцільно з часом застосувати і для суб'єктів підприємницького сектору. Незважаючи на визначений законодавчо мінімальний обов'язковий постатейний склад активів, капіталу і зобов'язань, управління процесом складанням балансу відбувається під впливом прийнятих на підприємстві норм облікової політики. Через критерію суттєвості підприємства деталізують окремі статті, або залишають їх в агрегованому вигляді, що дозволяє відповідно забезпечити максимальну прозорість фінансового стану, або захистити економічні дані підприємства. Усі активи, зафіксовані у балансі, безпосередньо впливають на розміри підприємства. Включення балансової вартості активів до кількісних критеріїв класифікації підприємств за розмірами потребує періодичного перегляду діапазонів, виражених умовними одиницями, щоб був забезпечений принцип пропорційності класифікації економічних суб'єктів. Тобто єдиний методичний підхід для складання бухгалтерського балансу, його формату повинен передбачати однозначну єдність правил для усіх суб'єктів економічної діяльності. Це питання знаходиться у юрисдикції Міністерства фінансів України та підпорядковане необхідності макроекономічним зведенням відповідно до прийнятої методології формування річних національних рахунків. Саме під впливом цих змін відбуватиметься процес наступного удосконалення формату та змісту бухгалтерського балансу.

Література

1. Бутинець Ф.Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку / Бутинець Ф.Ф. – Житомир : ЖІТІ, 1999. – 928 с.

2. Бутинець Ф.Ф. Баланс в системі фінансової звітності / Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевська // Вісник Житомирського інженерно-технологічного інституту. – 1998. – № 7. – С. 58–63.

3. Довбуш В.І. Баланс підприємства: історія виникнення, розвитку та становлення / В.І. Довбуш // Незалежний аудитор. – 2013. – № 6 (IV). – С. 52–59.

4. Зюкова М.М. Становлення та сучасний стан бухгалтерського балансу / М.М. Зюкова // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету : зб. наук. пр. Економічні науки. – 2015. – Вип. 27. – С. 225–234.

5. Кулик В.А. Бухгалтерський баланс: минуле, сучасне, майбутнє : монографія / Кулик В.А. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2010. – 186 с.

6. Кухта К.О. Баланс підприємства: становлення, історія виникнення та розвитку / К.О. Кухта, Я.О. Рудь // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2017. – Вип. 22. Ч. 1. – С. 130–132.

7. Кучеренко Т.Є. Баланс в контексті з ресурсною концепцією капіталу / Т.Є. Кучеренко // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2009. – № 1. – С. 148–159.

8. Лагодієнко В.В. Моделювання оцінки інноваційної спроможності промислових підприємств / В.В. Лагодієнко, Н.В. Лагодієнко // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики : збірник

наукових праць. – 2019. – № 1 (28). – С. 280–289.

9. Лемішовська О.С. Теорії балансу в історичному розвитку / О.С. Лемішовська // Вісник Запорізького національного університету : зб. наук. пр. – 2014. – № 4 (24). – С. 102–109.

10. Мудрак Р.П. Вплив сукупних витрат на обсяги національного виробництва / Р.П. Мудрак, В.В. Лагодієнко, Н.В. Лагодієнко // Економічний часопис – XXI. Scopus Indexed. – 2018. – № 172(7-8). – С. 44–50.

11. Національне (положення) стандарт бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 31.05.2019. – URL : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13. (дата звернення: 17.02.2021).

12. Національне (положення) стандарт бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» : наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39. Дата оновлення: 29.09.2020. – URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text. (дата звернення: 18.02.2021).

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2009 р. № 1541. – URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11#Text. (дата звернення: 19.02.2021).

14. Погорєлова Т. П. Бухгалтерський баланс: його сутність, історія виникнення та технологія складання / Т. П. Погорєлова, О. Р. Сьоміна // Агросвіт. – 2017. – № 1. – С. 44–48.

15. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України від 16.07.1999 р. № 996–XIV. Дата оновлення: 14.07.2020. – URL : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14. (дата звернення: 10.02.2021).

16. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України : наказ Міністерства Фінансів України від 27.06.2013 р. № 635. Дата оновлення: 14.01.2020. – URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text. (дата звернення: 20.02.2021).

17. Про затвердження Методологічних положень з організації державного статистичного спостереження «Річні національні рахунки» : наказ Державної служби статистики України від 09.07.2020 р. № 204. – URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0204832-20#Text. (дата звернення: 15.02.2021).

18. Про затвердження Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України : постанова правління Національного Банку України від 13.11.2018 р. № 120. Дата оновлення: 29.12.2020. – URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0120500-18#n192. (дата звернення: 16.02.2021).

19. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації та інформатизації суспільства : монографія / [О.В. Пальчук, В.М. Савченко, І.В. Рузмайкіна та ін.] ; за ред. Г.М. Давидова. – Кропивницький : ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. – 248 с.

References

1. Butynets F.F. (1999). History of accounting development. Zhytomyr: ZIET, 1999. 928 p.

2. Butynets F.F., Chyzhevska L.V. (1998). Balance sheet in the financial reporting system. Herald of the Zhytomyr Institute of Engineering and Technology, 1998, no 7, pp. 58-63.

3. Dovbush V.I. (2013). Enterprise balance: history occurrence, development and formation. Independent auditor, 2013, no 6 (IV), pp. 52-59.

4. Ziukova M.M. (2015) Formation and current state of the balance sheet. Scientific works of Kirovograd National Technical University, 2015, Vol. 27, pp. 225-234.

5. Kulyk V.A. (2010) Balance sheet: past, present, future. Poltava: RVV PUET, 2010. 186 p.

6. Kukhta K.O., Rud Ya.O. (2017) Balance of the enterprise: formation, history of origin and development. Scientific Bulletin of Kherson State University, 2017, Vol. 22, Part 1, pp. 130-132.

7. Kucherenko T.Ie. (2009). Balance in the context of the resource concept of capital. Bulletin of Ternopil National Economic University, 2009, no 1, pp. 148-159.

8. Lagodiienko V.V., Lagodiienko N.V. Modeling of assessment of innovative capacity of industrial enterprises. Collection of scientific works "Financial and credit activities: problems of theory and practice". №1 (28), 2019. pp. 280-289.

9. Lemishovska O.S. (2014). Theories of the balance in historical development. Bulletin of Zaporizhia National University, 2014, no 4 (24), pp. 102-109.

10. Mudrak R.P., Lagodiienko V.V., Lagodiienko N.V. The impact of total costs on national production. Economic Journal - XXI. 2018, №172 (7-8), C. 44-50.

11. The official site of the Verkhovna Rada of Ukraine (2013), The order of the Ministry of Finance of Ukraine “National (Regulation) Accounting Standard 1 "General requirements for financial reporting”. Available at: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13 (Accessed February 17, 2021).

12. The official site of the Verkhovna Rada of Ukraine (2020), The order of the Ministry of Finance of Ukraine “National (Regulation) Accounting Standard 25 "Simplified financial statements"”. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text (Accessed February 18, 2021).

13. The official site of the Verkhovna Rada of Ukraine (2009), The order of the Ministry of Finance of Ukraine “National Regulation (Standard) of Public Sector Accounting 101 “Presentation of Financial Statements”. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11#Text (Accessed February 19, 2021).

14. Pohorielova T.P., Somina O.R. Balance sheet: its essence, history and technology of compilation. Agrosvit, 2017, no 1, pp. 44–48.

15. The official site of the Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The law of Ukraine “On Accounting and Financial Reporting in Ukraine”. Available at: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14 (Accessed February 10, 2021).

16. The official site of the Verkhovna Rada of Ukraine (2013), The order of the Ministry of Finance of Ukraine “About the statement of Methodical recommendations concerning the accounting policy of the enterprise and modification of some orders of the Ministry of Finance of Ukraine”. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text (Accessed February 20, 2021).

17. The official site of the Verkhovna Rada of Ukraine (2020), The order of the State Statistics Service of Ukraine “On approval of Methodological provisions on the organization of state statistical observation "Annual national accounts"”. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0204832-20#Text (Accessed February 15, 2021).

18. The official site of the Verkhovna Rada of Ukraine (2018), The resolution of the Board of the National Bank of Ukraine “On approval of the Rules for the organization of statistical reporting submitted to the National Bank of Ukraine”. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0120500-18#n192 (Accessed February 16, 2021).

19. Palchuk O.V., Savchenko V.M., Ruzmaikina I.V., Davydov H.M. et al. (2017). Development of accounting in the context of globalization and informatization of society. Kropyvnytskyi : PE "Exclusive-Systems", 2017. 248 p.

Надійшла / Paper received : 17.01.2021
Надрукована / Printed : 10.03.2021